

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ทราบดีว่าเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า ทำให้หลายประเทศทั่วโลกต้องพัฒนาตามติดไปด้วย โดยเฉพาะระบอบการของประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่โดดเด่นเห็นชัด มี ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ๑. การปกครองแบบเผด็จการ (Dictatorship) ๒. การปกครองแบบประชาธิปไตย (Democracy)

ประวัติศาสตร์ยุคสมัยของประชาธิปไตยมีมาอย่างช้านาน สามารถแบ่งออกเป็น ๔ ช่วงด้วยกัน ยุคโบราณ ประชาธิปไตย ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในแนวคิดทางการเมืองและทางปรัชญาช่วงยุคกรีกโบราณคือ นักปราชญ์เพลโต เกาะอาร์วัด (ปัจจุบันคือ ประเทศซีเรีย) โดยชาวฟินิเซียน นครรัฐสุเมเรียน ถูกอ้างว่าเป็นหนึ่งในตัวอย่างของระบอบประชาธิปไตย เวสาลี ซึ่งปัจจุบันคือรัฐพิหาร ประเทศอินเดียมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อ้างถึงสถาบันทางประชาธิปไตยในยุคเริ่มแรกโดยถือว่าเป็น "สาธารณรัฐ" อิสระในประเทศอินเดีย อย่างเช่น พระสงฆ์ ในยุคของสาธารณรัฐโรมันได้การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อย่างเช่น การออกกฎหมาย

ระหว่างช่วงยุคกลาง ได้มีรูปแบบหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือสมัชชา ถึงแม้ว่าบ่อยครั้งจะเปิดโอกาสให้กับประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้น อย่างเช่น เครือจักรภพโปแลนด์-ลิทัวเนีย ในนครรัฐเวนิซ ช่วงอิตาลียุคกลาง รัฐไนโอรอลเยอรมันและสวิตเซอร์แลนด์ รวมไปถึงนครพ่อค้าอิสระซะไก

คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ – ๑๙ เหล่าผู้ก่อตั้งสหรัฐอเมริกาได้กำหนดรากฐานของแนวปฏิบัติของอเมริกันเกี่ยวกับอิสรภาพตามธรรมชาติและความเท่าเทียม รวมไปถึงการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ในปี ค.ศ. ๑๗๘๙ ภายหลังจากการปฏิวัติฝรั่งเศส ได้มีการประกาศใช้คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง ในอาณานิคมออสเตรเลียได้เปลี่ยนเป็นประชาธิปไตย

คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ หลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สองเกิดการปลดปล่อยอาณานิคม และประเทศเอกราชใหม่ส่วนใหญ่จะสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และสหภาพโซเวียตล่มสลาย นำไปสู่จุดสิ้นสุดของสงครามเย็น ตามมาด้วยการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองภายในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก

งานวิจัยชิ้นนี้ จะเริ่มจากการประมวลระบอบประชาธิปไตยที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ก่อนที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ระบอบประชาธิปไตยของไทย โดยทั่วไปแล้ว ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย^๑

๑. ประชาธิปไตยโดยตรง คือการที่ประชาชนออกมาแสดงความเห็นด้วยตนเอง ประชุมปรึกษาหารือ อภิปรายและตกลงเรื่องสำคัญ เช่น การประชุมเรื่องงบประมาณ หรือกฎหมายในระดับท้องถิ่น หรือการออกเสียงลงประชามติ เช่น การจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หรือเรื่องเกี่ยวกับการเซ็นสนธิสัญญากับต่างประเทศ

๒. ประชาธิปไตยโดยอ้อมแบบผ่านผู้แทน คือเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารควบคุม หรือออกกฎหมาย เนื่องจากมีประชาชนมาก เมืองครั่งต่างๆ อย่างซับซ้อน โดยที่ผ่านมาแต่ละประเทศมีการเลือกผู้นำที่แตกต่างกันออกไป บางประเทศใช้วิธีการเลือกผู้แทน และผู้บริหารองค์กรแบบต้องได้เสียงเกินครึ่งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจึงจะถือว่าชนะ ถ้าคะแนนสูงสุดได้ไม่ถึงครึ่งต้องเลือกรอบ ๒ หลายประเทศให้ประชาชนเลือกผู้นำฝ่ายบริหาร เช่น ประธานาธิบดีโดยตรง

๓. ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดด้วยตนเอง^๒ คือการผสมผสานทั้ง ๒ แบบแรก โดยให้ประชาชนมีการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เมืองครั่งอิสระที่ประชาชนมีสิทธิเสนอแนะ คัดเลือก ถอดถอนได้ การตัดสินใจเรื่องการบริหารประเทศค่อนข้างมาก เช่น เสนอกฎหมาย แก้ไขกฎหมายได้ เสนอถอดถอนนักการเมืองได้

ประชาธิปไตยทางอ้อม หรือแบบที่มีผู้แทนที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบันนี้ สามารถแบ่งย่อยรูปแบบปกครองได้ ๓ รูปแบบด้วยกันคือ^๓

๑. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) ซึ่งถือว่า รัฐสภาที่ประกอบด้วยผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกมาโดยตรง มีอำนาจมาก โดยรัฐสภาจะทำหน้าที่ออก

^๑ วิทยากร เชียงกูล, **ปรัชญาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : สายธาร, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒ - ๑๓.

^๒ มาจากคำว่า Participatory Democracy : อาจแปลได้ว่าประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม แต่คำว่า “มีส่วนร่วม” ในภาษาไทยมักถูกชนชั้นนำไทยตีความว่า เชิญให้ประชาชนมาร่วมประชุมรับฟังผู้นำก็ถือว่ามีส่วนร่วมแล้ว อาจารย์วิทยากร เชียงกูล ท่านยังได้ให้ความเห็นว่า เราควรใช้คำแปลว่าประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนกำหนดด้วยตนเอง ไม่ใช่แค่การเปิดให้ประชาชนมามีส่วนร่วมแบบรับฟังและทำตามคำชี้แนะของชนชั้นนำเท่านั้น.

^๓ จรูญ สุภาพ, **ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๑๗๐.

กฎหมายและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) รัฐสภามีอำนาจที่จะให้ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่งได้ โดยถือว่าประเทศอังกฤษเป็นต้นแบบ

๒. ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential Democracy) ประชาธิปไตยแบบนี้ถือหลักการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร เพราะต่างก็มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเหมือนกัน ต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่จนครบวาระของ และถือว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ

๓. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดี (Semi Parliamentary or Semi Presidential Democracy) ประชาธิปไตยแบบนี้ ประชาชนเลือกประธานาธิบดี ซึ่งอยู่ในฐานะประมุขของประเทศและเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ประธานาธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นๆ เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ทำหน้าที่ออกกฎหมายและตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร สภาสภาสามารถเปิดอภิปรายลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารได้ แต่ลงมติไม่ไว้วางใจในประธานาธิบดีไม่ได้ และประธานาธิบดีมีอำนาจสั่งยุบสภาได้ และถือว่าประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยของสยามมีพัฒนาการที่สำคัญตั้งแต่ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ถึงตอนต้นของรัชกาลที่ ๗ แนวคิดนี้ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ ๔ แต่ยังไม่ชัดเจนนัก ประเทศสยามมีการติดต่อกับต่างประเทศได้ความก้าวหน้าในด้านต่างๆ ประเทศเพื่อนบ้านเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกหลายประเทศ เหลือสยามเพียงประเทศเดียว จำเป็นต้องปฏิรูปประเทศ เพื่อให้รอดพ้นจากการยึดครองของชาติตะวันตก^๔ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ จัดการปกครองโดยแบ่งออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่วนการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ในสมัยรัชกาล ๖ มีการเคลื่อนไหวเพื่อต้องการเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยเกิดกบฏ ร.ศ.๑๓๐ ที่มี ร.อ.เหล็ง ศรีจันทร์ แต่ไม่สำเร็จ ได้ทรงวางพื้นฐานประชาธิปไตย โดยการสร้างเมืองสมมติใช้ในการทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย เรียกว่า ดุสิตธานี ส่วนในสมัยรัชกาลที่ ๗ มีการตั้งอภิรัฐมนตรีสภาเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน วางรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปของเทศบาล ตั้งเสนาบดีเพื่อฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ และมีการคิดร่างรัฐธรรมนูญ

๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎร นำโดย พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้ยึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ที่มีรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า

^๔ ครูศิริภัสสร สงเนียม, ออนไลน์ : แหล่งที่มา <http://www.krusriripat.ob.tc/po6.htm>, (๒ สิงหาคม ๒๕๕๔).

เจ้าอยู่หัว ทรงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญฉบับถาวร สำหรับพระราชทานให้ใช้เป็นกฎหมายสูงสุด ในการปกครองประเทศสยามในระบอบประชาธิปไตย

เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ มีพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นการรัฐประหารที่ล่าสุด นับแต่การเปลี่ยนการปกครอง ซึ่งผ่านห้วงเวลา ๗๐ กว่าปีแห่งประชาธิปไตยไทยมานั้น มีการปฏิวัติ ๑ ครั้ง รัฐประหาร ๑๑ ครั้ง เกิดกบฏ ในแผ่นดิน ๑๑ ครั้ง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าประชาธิปไตยต้นแบบ คือ แนวคิดที่ถ้อยยอมรับว่าเป็นมาตรฐานสากล เป็นความจริง และประชาชนทุกๆ ไปมีความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการบริหาร การปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย และรักษาสีทึบ เสรีภาพ หน้าที่ของตนไว้ ส่วนประชาธิปไตยแบบของไทย คือ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ พระมหากษัตริย์ยังทรงมีฐานะทรงใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครอง ประเทศผ่านทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย ในหัวข้อ การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยกับแนวคิด ประชาธิปไตยต้นแบบ อันเป็นหัวข้อวิจัยทางด้านปรัชญาการเมืองเชิงเปรียบเทียบ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทั้งสองแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองของไทยให้ก้าวหน้าต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้นแบบ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตย ต้นแบบ กับแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยข้อมูลในประวัติศาสตร์การเมืองการ ปกครองของไทย และรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ของไทยเป็นหลัก โดยเน้นการวิเคราะห์แนวคิด ประชาธิปไตยของไทยในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ และจะนำแนวคิด ประชาธิปไตยต้นแบบ มาประกอบการเปรียบเทียบ

๑.๔ คำถามการวิจัย

๑.๔.๑ แนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้นแบบมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง

๑.๔.๒ แนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง

๑.๔.๓ แนวคิดปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตยต้นแบบ มีความเหมือนและความต่างจากแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยอย่างไรบ้าง

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ระบอบการปกครอง (Form of government) หมายถึง สถาบันทางการเมืองซึ่งรัฐบาลของรัฐได้จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้อำนาจในการปกครองประเทศ คำนี้ยังนิยามรวมไปถึงรัฐบาลที่ไม่ประสบความสำเร็จในการใช้อำนาจปกครองประเทศด้วย

๑.๕.๒ ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองของรัฐ ซึ่งบริหารอำนาจรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมือง โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนโดยตรงหรือผ่านผู้แทนที่ตนเลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้

๑.๕.๓ ประชาธิปไตยต้นแบบ หมายถึง แนวคิดที่ถือยอมรับว่าเป็นมาตรฐานสากล เป็นความจริง (ไม่มีการปฏิเสธอีกแล้ว) และประชาชนทุกๆ ไปมีความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย และรักษาสีหน้า เสรีภาพของตนไว้ เช่น กรีก เอเธนส์ อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส

๑.๕.๔ ประชาธิปไตยแบบไทย หมายถึง ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ พระมหากษัตริย์ยังทรงมีฐานะเป็นพระประมุขของประเทศ และทรงใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ ดังนี้ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางสถาบันรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

๑.๕.๕ ปรัชญาการเมือง (Political Philosophy) หมายถึง ปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง รัฐ การได้มาและการดำรงไว้ซึ่งอำนาจรัฐ เช่น ธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของรัฐ สิทธิอันชอบธรรมในการปกครอง สัมพันธภาพระหว่างเสรีภาพของปัจเจกบุคคลกับอำนาจรัฐ^๕

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ เกรียงศักดิ์ เซษฐพัฒน์นิช เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **แนวคิดประชาธิปไตยแบบไทย** สรุปความได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของการปกครองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในขณะเดียวกันระบอบประชาธิปไตยแบบไทยเป็นระบอบที่รับเอามรดกตกทอดทางวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยแต่ดั้งเดิม ๓ ประการมาใช้ นั่นก็คือ ๑ ประชาธิปไตยแบบพุทธที่ยึดถือหลักของความ

^๕ เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, **พจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ – ไทย**, (กรุงเทพฯ : โบแดง, ๒๕๔๗).

สมานฉันท์ และไม่นิยมฝ่ายค้าน ๒. วัฒนธรรมที่ผู้ปกครองยึดคติพ่อปกครองลูก และ ๓. วัฒนธรรมแบบเทวราชาที่มีการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด ในสังคมการเมือง “ยุคประชาธิปไตย” ของไทยนั้นยังมีแนวความคิดประชาธิปไตยของกลุ่มใดลงรากฝังลึกจนสามารถจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสถาบันทางการเมือง ให้เป็นไปตามแนวความคิดหรือทฤษฎีของกลุ่มตนได้^๖

๑.๖.๒ โยธิน มีจันทร์ เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **ทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาต่อระบอบประชาธิปไตยของไทย** สรุปความได้ว่า สมาชิกวุฒิสภาในฐานะที่เป็นชนชั้นทางการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยได้ในระดับกลางเท่านั้น และคนในสังคมไทยในปัจจุบันยังมีทัศนคติทางการเมืองที่ผสมผสานกันระหว่างแบบเสรีนิยมและอนุรักษนิยม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ระบบการเมืองและสังคมไทยกำลังอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงที่จะไปสู่การพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรืออาจจะวนกลับไปสู่รูปแบบการเมืองการปกครองแบบเผด็จการทหารก็อาจเป็นไปได้^๗

๑.๖.๓ พระมหากฤตวิทย์ อธิฐานโน เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดประชาธิปไตยในพุทธปรัชญาเถรวาท กับแนวคิดประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน** สรุปความได้ว่า หลักประชาธิปไตยในพุทธปรัชญา มีจุดกำเนิดปรากฏอยู่ในอัครคัมภีร์สูตรมัยพัฒนาการทางการเมืองการปกครอง ประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันมีบ่อเกิดเริ่มต้นจากแนวคิดของนักปรัชญาและผู้ปกครองในยุคต้น เช่น เปอริคลีส โซกราตีส เพลโต เป็นบุคคลที่จะเข้าเป็นผู้ปกครองหรือนำคนจะเป็นคนดีมีหลักธรรม เป็นเครื่องดำเนินชีวิตและผู้อยู่ได้ปกครองจะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อสนับสนุนให้ระบบการปกครองอำนวยประโยชน์แก่หมู่ชนอย่างดีงามในระบบการปกครองของพุทธปรัชญา^๘

๑.๖.๔ พระมหาอุบล จรธมโม เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท** สรุปความได้ว่า การนำเอาระบบการปกครองแบบ ๓ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการแล้ว ผู้นำด้านการปกครอง จะต้องยึดหลักธรรมวินัย ในการปกครองด้วย เพราะหลักธรรมวินัยนั้นอยู่เหนือของหลักปกครองทุกรูปแบบ

^๖ เกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒนวนิช, “แนวคิดประชาธิปไตยแบบไทย”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๖).

^๗ โยธิน มีจันทร์, “ทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาต่อระบอบประชาธิปไตยของไทย”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕).

^๘ พระมหากฤตวิทย์ อธิฐานโน, “การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดประชาธิปไตยในพุทธปรัชญาเถรวาท กับแนวคิดประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่นักปกครองต้องนำเอาหลักของคุณธรรม จริยธรรม เป็นบรรทัดฐานในการปกครองนอกเหนือจากหลักการปกครองทั่วไปที่ผู้ปกครองนำไปใช้ในการปกครองอยู่^๙

๑.๖.๕ พระสรสิข รักษกรม เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดทางการเมืองของเพลโต กับแนวความคิดทางการเมืองของพุทธศาสนาเถรวาท** สรุปความว่า แนวคิดทางการเมืองของทั้ง ๒ ระบบ ทั้งพุทธศาสนาเถรวาท และเพลโต เน้นการพัฒนาศักยภาพคุณภาพของมนุษย์ด้วยกัน โดยเพลโตเน้นหน้าที่ที่ต้องพึงพาอาศัยกัน การอยู่ร่วมกันอย่างมีภาระและอยู่ภายใต้กติกาจากราชาปราชญ์ ส่วนพุทธศาสนานั้นเน้นระบอบในการอยู่ร่วมกันในหลายระดับเพื่อความสุข แต่ความสุขสูงสุดคือการหลุดพ้น เป็นภาวะนิพพานซึ่งเป็นความสุขนิรันดร์^{๑๐}

๑.๖.๖ จัง จ้ากส์ รุสโซ. หนังสือ **สัญญาประชาคม** สรุปความได้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความคิด สามารถเข้าใจในธรรมชาติจนกระทั่งปรับธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ดังนั้น เมื่อธรรมชาติเรายังสามารถดัดแปลงแก้ไข นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ จึงเป็นที่แน่นอนว่าเราต้องสามารถปรับปรุงแก้ไขสังคมให้มนุษย์ทุกคนได้รับความยุติธรรม ความเสมอภาคความเท่าเทียมกันได้แน่ และเมื่อนั้นย่อมหมายถึงเราได้นำสังคมไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว^{๑๑}

๑.๖.๗ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) หนังสือ **กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย** สรุปความได้ว่าถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมีคุณภาพต่ำ ประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตยที่เลวด้วย เพราะว่าคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน แล้วคุณภาพของประชาชนขึ้นต่ออะไร ก็ขึ้นต่อการศึกษา จุดที่ต้องการเน้น คือคำว่า ภารตภาพ หรือ สามัคคี หรือ เอกภาพนี้ เพราะเท่าที่ผ่านมาประชาธิปไตยของเรามัวแต่เน้นกันที่เสรีภาพและความเสมอภาค ความจริงภารตภาพก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าปล่อยให้หลบแฝงอยู่ดีไม่ดีก็จะหายไปเสียเลย^{๑๒}

สรุป การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแนวคิดปรัชญาการปกครองประชาธิปไตยต้นแบบกับประชาธิปไตยของไทย

^๙ พระอุบล จรธมโม (ดวงเนตร), “การศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^{๑๐} พระสรสิข รักษกรม, “การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดทางการเมืองของเพลโต กับแนวความคิดทางการเมืองของพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๗).

^{๑๑} จัง จ้ากส์ รุสโซ. “สัญญาประชาคม”, (กรุงเทพฯ : บพิธ, ๒๕๑๗).

^{๑๒} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), “กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๓).

๑.๗ วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยข้อมูลในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย และรัฐธรรมนูญของไทยเป็นหลัก ข้อมูลเพิ่มเติมจะต้องอาศัยหนังสือปรัชญาการเมืองทั้งทางตะวันตกและตะวันออก และเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๑ สํารวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดประชาธิปไตยในปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก โดยเน้นประชาธิปไตยของไทย

๑.๗.๒ ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตยต้นแบบ ในส่วนของความหมาย รูปแบบ หลักการ ความเป็นความมา องค์ประกอบ และรูปแบบการใช้อำนาจ

๑.๗.๓ ศึกษาแนวคิดและพัฒนาการประชาธิปไตยในสยาม จากพงศาวดารและหนังสือประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ลักษณะของแนวคิดประชาธิปไตยของประเทศไทย โดยเน้นอธิบายลักษณะแนวคิดประชาธิปไตยไทยร่วมสมัย จากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๗.๔ เปรียบเทียบแนวคิดปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตยต้นแบบ กับแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย ว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกันตลอดจนวิเคราะห์ อภิปรายและนำเสนอผลการวิจัย

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ เข้าใจแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้นแบบ

๑.๘.๑ เข้าใจแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

๑.๘.๑ เข้าใจความเหมือนและความต่างระหว่างแนวคิดปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตยต้นแบบกับแนวคิดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย